

Hoe komt het dat gronden verkoopbaar werden? Is er iets mis mee dat gronden verkocht kunnen worden?

Vanuit kapitalistisch oogpunt is het verkoopbaar maken van alles een essentieel principe van de moderne economie. Maar vanuit een sociaal perspectief zijn er problemen:

- Beperkte beschikbaarheid van grond leidt tot opbod, speculaties en stijgende prijzen.
- De macht van de eigenaar.
- Willekeur van de gebruiker.
- Grond wordt gezien als onverwoestbaar en niet-vervangbaar kapitaal.

Vroeger leefden mensen als nomaden zonder notie van eigendomsrecht. Dit is pas ontstaan door het Romeins recht, waarbij boeren simpelweg een stuk grond in beslag namen. Grondverwerving werd een variant van verovering, waarbij geld als machtsmiddel werd gebruikt. De eigenaar heeft alle macht, zelfs over andere mensen, wat soms leidt tot een soort lijfeigenschap. Hieruit is ook grondrente ontstaan, waarbij de eigenaar een deel van de opbrengst voor zichzelf opeist zonder er iets voor te doen. Dit fenomeen vindt ook plaats bij aandelen, wat heeft geleid tot de opkomst van agro-business om de opbrengst van de grond te maximaliseren.

Grond als kapitaal.

Het kapitaal van een landbouwbedrijf kan worden verdeeld in "vernieuwbaar" en "niet vernieuwbaar" kapitaal. Vernieuwbaar kapitaal omvat bijvoorbeeld machines, kantooruitrusting en geld, terwijl niet vernieuwbaar kapitaal de grond zelf is, die uniek en onverplaatsbaar is.

Om de beschikbare grond rechtvaardig te verdelen, wordt gezocht naar oplossingen, zoals het onverkoopbaar maken ervan om speculatie te voorkomen. Dit zou de macht van geld neutraliseren, maar is een democratisch probleem omdat het de beslissing van de hele bevolking vereist.

De vraag wie de grond zou beheren blijft, en dit zou idealiter worden gedaan door de meest bekwame personen. Dit brengt echter culturele vragen met zich mee over wat kwaliteit inhoudt.

Hoewel grond momenteel nog als koopwaar wordt gezien, wacht de Stichting Vaste Grond VZW niet op wetwijzigingen. Ze willen nu al actie ondernemen gezien de urgente nood van de aarde, en er zijn al voorbeelden die aantonen dat dit mogelijk is.

Bert Penninckx